

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ για την ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ και τις ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Γενικά Στοιχεία για την Οικονομία της Μποτσουάνα

Η Μποτσουάνα, μια μικρή περικλειστή χώρα στην υποσαχάρια Αφρική, με 2,2 εκατ. πληθυσμό, γιόρτασε τον Οκτώβριο του 2016 τα 50 χρόνια της ανεξαρτησίας της (πρώην βρετανικό προτεκτοράτο με την ονομασία Bechuanaland). Η πολιτική σταθερότητα, σε συνδυασμό με τη χρηστή διακυβέρνηση και τη συνετή διαχείριση των οικονομικών και φυσικών πόρων, συνέβαλε σε μια σταθερή οικονομική ανάπτυξη και την εξέλιξή της από τις πλέον φτωχές χώρες της Αφρικής σε μία χώρα μεσαίου εισοδήματος (MIC), με κατά κεφαλή ΑΕΠ 6.937 δολ. ΗΠΑ (το 2015). Η αύξηση του ΑΕΠ όμως δεν έχει κατανεμηθεί ομοιόμορφα σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, ώστε να μειωθεί σημαντικά το ποσοστό φτώχειας ενώ και η ανεργία παραμένει ιδιαίτερα υψηλή (18,6% το 2016), πλήττοντας κυρίως γυναίκες και νέους. Σημαντικό στοιχείο είναι επίσης και το γεγονός ότι η Μποτσουάνα έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά HIV/AIDS παγκοσμίως (άνω του 20% των ενηλίκων) και παράλληλα ένα από τα πιο ολοκληρωμένα προγράμματα (στην Αφρική) για την αντιμετώπιση της νόσου.

Το ΑΕΠ της Μποτσουάνα το 2016 σημείωσε αύξηση κατά 4,6%, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις (έναντι μείωσης 0,3% το 2015 και αύξησης 3,2% το 2014), ως αποτέλεσμα της ισχυρής ιδιωτικής κατανάλωσης και της αύξησης των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, αντισταθμίζοντας μια μικρή συρρίκνωση των δημοσίων δαπανών, ενώ και η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά επτά ποσοστιαίες μονάδες. Για την τόνωση της ανάπτυξης η Κυβέρνηση της Μποτσουάνα δημιούργησε ένα Αναπτυξιακό Ταμείο, με κεφάλαια ύψους \$ 50 εκατ., με σκοπό την ομοιόμορφη κατανομή της χρηματοδότησης αναπτυξιακών προγραμμάτων στις 57 κοινότητες της χώρας.

Παρά το γεγονός ότι η χώρα παρουσιάζει ικανοποιητικά οικονομικά αποτελέσματα, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Η οικονομία της Μποτσουάνα στηρίζεται κυρίως στον τομέα εξόρυξης (ιδίως διαμάντια), με συμβολή στην ανάπτυξη της χώρας περίπου 30%. Κύρια πηγή εσόδων, εκτός του τομέα εξόρυξης (χαλκός, νικέλιο, αλάτι, ανθρακικό νάτριο, κάλιο, άνθρακας, σιδηρομεταλλεύματα, άργυρος) είναι τα τελωνεία της χώρας (λόγω διαχείρισης της τελωνειακής ένωσης SACU/Southern African Customs Union), γεγονός που επίσης συμβάλλει στη διαμόρφωση συγκυριακών οικονομικών εσόδων.

Η μεγάλη εξάρτηση από βασικά προϊόντα (commodities), σε συνδυασμό με την παρατεταμένη αβεβαιότητα στις παγκόσμιες αγορές και τους αργούς ρυθμούς οικονομικής ανάκαμψης στις προηγμένες χώρες, καθιστούν την οικονομία της Μποτσουάνα ευάλωτη στις διεθνείς διακυμάνσεις της αγοράς (π.χ. μείωση της εξορυκτική δραστηριότητας λόγω της ασθενούς παγκόσμιας ζήτησης για διαμάντια). Επιπλέον η παρατεταμένη περίοδος ξηρασίας (έντονη λειψυδρία σε ορισμένες περιοχές), ο ασταθής ενεργειακός εφοδιασμός (συχνές διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος και ύδρευσης) και η χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, επέδρασαν αρνητικά στην γεωργική παραγωγή και στον τομέα των υπηρεσιών (εμπόριο, τουρισμός, μεταφορές και επικοινωνίες).

Ως εκ τούτου, κύριος στόχος είναι η οικονομική διαφοροποίηση μέσω ανάπτυξης τομέων όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η γεωργία και ο τουρισμός, που απαιτούν μεγαλύτερη κρατική υποστήριξη και ενίσχυση. Οι τομείς της γεωργίας, εξόρυξης και ενέργειας προσφέρουν δυνατότητες αλλά λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας και υποδομών δεν υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για δημιουργία υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και υπηρεσιών και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Σημαντικό δημοσιονομικό πλεονέκτημα αποτελεί η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, όπως εκφράζεται από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης, η οποία παραμένει η καλύτερη ανάμεσα στο σύνολο των αφρικανικών χωρών (Moody's: A2 stable, S&P: A- stable). Αυτό αντανακλάται και στην κατάταξη της ανταγωνιστικότητάς της, η οποία το 2015 βρισκόταν στην 71^η θέση (ανάμεσα σε 140 χώρες), σε όρους ευκολίας επιχειρηματικής δραστηριότητας και παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας, ενώ το 2016 βελτίωσε αισθητά τη θέση της και αναρριχήθηκε στην 64^η (ανάμεσα σε 138 χώρες).

Πίνακας Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

	2011	2012	2013	2014	2015
Πληθυσμός	2,1 εκατ.	2,1 εκατ.	2,1 εκατ.	2,1 εκατ.	2,1 εκατ.
ΑΕΠ κατά κεφαλή (σε \$)	8.079	7.117	6.981	7.695	6.937
ΑΕΠ (σε \$)	16,4 δισ.	14,6 δισ.	14,5 δισ.	16,2 δισ.	14,8 δισ.
Μεταβολή ΑΕΠ	6%	4,5%	9,9%	3,2%	-0,3%
Δημόσιο Χρέος (ως ποσοστό επί του ΑΕΠ)	20,3%	18,9%	17,6%	17,9%	17,8%
Δημόσιο Έλλειμμα (ως ποσοστό επί του ΑΕΠ)	-0,1%	0,8%	5,4%	2,5%	-1,6%
Πληθωρισμός	8,5%	7,5%	5,9%	4,4%	3,1%
Εξαγωγές (σε \$)	6,4 δισ.	6,0 δισ.	7,9 δισ.	8,5 δισ.	7,5 δισ.
Εισαγωγές (σε \$)	7,1 δισ.	8,0 δισ.	8,3 δισ.	8,0 δισ.	7,0 δισ.
Εμπορικό ισοζύγιο (σε \$)	-0,7 δισ.	-2,0 δισ.	-0,3 δισ.	0,5 δισ.	0,5 δισ.
Ανεργία	17,8%	17,7%	17,6%	18,2%	17,8%
Συναλλαγματική ισοτιμία: 1 \$ = 10,4 Pula-BWP, 1 € = 10,9 Pula-BWP Metical-MZN					

Πηγή: FocusEconomics. Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Γιωχάνεσμπουργκ

Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδας-Μποτσουάνα

Εμπορικές Ροές

Όπως σημειώνεται στον παρακάτω πίνακα, οι διμερείς εμπορικές ροές την περίοδο 2010-2016, παρουσίασαν τα παρακάτω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

α) οι ελληνικές εισαγωγές από τη Μποτσουάνα το διάστημα 2010-2016 κυριαρχούνται από τη εμπορική "μονοκρατορία" ενός και μόνου προϊόντος, ήτοι "κρέατα βοοειδών, κατεψυγμένα". Το 2012 οι εισαγωγές ήταν μηδενικές, επανακάμπτοντας σταδιακά, με αυξητικές τάσεις, πάλι για την ίδια κατηγορία προϊόντων για τα επόμενα έτη (2013: € 425 χιλ., 2014: € 1,9 εκ., 2015: € 2,4 εκ., 2016: € 3,5 εκ.)

β) οι ελληνικές εξαγωγές στη Μποτσουάνα κυμάνθηκαν σε χαμηλά επίπεδα καθ' όλο το διάστημα 2010-2016. Το 2013 καταγράφηκε το μεγαλύτερο ύψος εξαγωγών (€ 352 χιλ.). Η σύνθεση των ελληνικών εξαγωγών στη Μποτσουάνα περιλαμβάνει τρεις κυρίως κατηγορίες προϊόντων: διάφορες μηχανές/συσκευές, οπτικές ίνες και προφίλ αλουμινίου

γ) το διμερές εμπορικό ισοζύγιο είναι διαχρονικά ελλειμματικό σε βάρος της Ελλάδας, λόγω των κατά πολύ υψηλότερων αξιών εισαγωγών "κατεψυγμένων κρεάτων" (πλην το 2012 λόγω μηδενικών ελληνικών εισαγωγών)

δ) ο συνολικός όγκος του διμερούς εμπορίου παρουσιάζει αισθητές διακυμάνσεις, κυρίως λόγω αντίστοιχων αυξομειώσεων των εισαγωγών κατεψυγμένου κρέατος από τη Μποτσουάνα.

Πίνακας διμερών εμπορικών ανταλλαγών Ελλάδος-Μποτσουάνα

Έτη	Εισαγωγές στην Ελλάδα (αξία σε €)	Εξαγωγές από την Ελλάδα (αξία σε €)	Εμπορικό Ισοζύγιο (αξία σε €)	Όγκος Εμπορίου (αξία σε €)
2010	2.238.185	203.079	-2.035.106	2.441.264
2011	463.981	52.230	-411.751	516.211
2012	0	23.031	23.031	23.031
2013	425.336	352.192	-73.144	777.528
2014	1.943.626	279.789	-1.663.837	2.223.415
2015	2.413.976	184.419	-2.229.557	2.598.395
2016	3.525.215	237.008	-3.288.207	3.762.223

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Γιοχάνεσμπουργκ

Αναφορικά με τις διμερείς εμπορικές ροές, σε όρους ανταλλασσόμενων ειδών για το 2016, παραθέτουμε κατωτέρω σχετικούς πίνακες εισαγωγών-εξαγωγών προϊόντων (σε 4ψήφιο κωδικό Συνδυασμένης Ονοματολογίας/CN).

Δασμ/κή κατηγορία	Εισαγωγές Ελλάδος από Μποτσουάνα το 2016	Αξία σε €
'0202'	Κρέατα βοοειδών, κατεψυγμένα	2.938.664
'0201'	Κρέατα βοοειδών, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	586.421
'4905'	Χαρτογραφικά τεχνουργήματα κάθε είδους, στα οποία περιλαμβάνονται και οι χάρτες τοίχου, τα τοπογραφικά σχέδια και οι υδρόγειες σφαίρες	130
	Σύνολο:	3.525.215

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Γιοχάνεσμπουργκ

Δασμ/κή κατηγορία	Εξαγωγές Ελλάδος στη Μποτσουάνα το 2016	Αξία σε €
"8419"	Συσκευές και διατάξεις, έστω και ηλεκτρικά θερμαινόμενες, για την επεξεργασία υλών με μεθόδους που απαιτούν αλλαγή της θερμοκρασίας, όπως η θέρμανση, η απόσταξη, η διύλιση, η αποστείρωση, ο κλιβανισμός, κ.α.	217.876
"9001"	Ίνες οπτικές και δέσμες οπτικών ινών. Καλώδια από οπτικές ίνες	13.213
"8451"	Μηχανές και συσκευές για το πλύσιμο, το καθάρισμα, το στίψιμο, το στέγνωμα, το σιδέρωμα, το πρεσάρισμα, τη λεύκανση, τη βαφή, το φινίρισμα	4.585
9032'	Όργανα και συσκευές ρύθμισης	597
3926'	Τεχνουργήματα από πλαστικές ύλες ή από άλλες ύλες	436
3808'	Εντομοκτόνα, ποντικοφάρμακα, μυκητοκτόνα, ζιζανιοκτόνα, απολυμαντικά	221
8507'	Ηλεκτρικοί συσσωρευτές, περιλαμβανομένων και των διαχωριστών τους	80
	Σύνολο:	237.008

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Γιοχάνεσμπουργκ

Επιχειρηματική δραστηριότητα

Κοινοπραξία δύο ελληνικών εταιρειών "NAMA SA" και "ADK SA" ως επικεφαλής, μαζί με την γερμανική "PTV AG", κατόπιν επιτυχούς κατακύρωσης σχετικού διεθνούς διαγωνισμού, ανέλαβαν την υλοποίηση έργου αναβάθμισης του συστήματος των φανών συγκοινωνίας της πρωτεύουσας Γκαμπορόν (μελέτη, εφαρμογή κεντρικού αυτοματοποιημένου συστήματος, επίβλεψη κατασκευής/εγκατάστασης και λειτουργίας, συντήρηση, παραχώρηση στην αρμόδια συγκοινωνιακή αρχή της χώρας), διάρκειας 5,5 ετών (υπογραφή σύμβασης το 2013).